

ימים שנאסרו בתענית		ימים שנאסרו בהספד		
לאחריהם	לפניהם	לאחריהם	לפניהם	
מותר	מותר	מותר	אסור	ר' מאיר
מותר	אסור	אסור	אסור	ר' יוסי
מותר	מותר	מותר	מותר	רשב"ג

פסיקת ההלכה

ר' מאיר	ר' יוסי
שמואל בהתחלה	כר' יוסי
שמואל לבסוף	כר' מאיר
ר' יוחנן (לכאורה)	כרשב"ג
ר' יוחנן ע"פ הסבר רבי חייא	כר' יוסי
	בימים שנאסרו בתענית – כר' יוסי בימים שנאסרו בהספד – כר' מאיר

יב נאכזי (אנא)

אמורא, יש לו כח לעשות פשרה בין התנאים ולא הוי דאטי דלא כמר ודלא כמר והכי אשכחן בכמה דוכתי.

מדוע מותר להתענות יום לפני פורים?

תוס' (יח ע"א, ד"ה רב)

רב אמר הלכה כר' יוסי דאמר לפניו אסור אבל לאחריו מותר – וא"ת כיון דאמר הלכה כר' יוסי היאך אנו מתענין לפני הפורים דאי משום דבטלה מגילת תענית מ"מ אחנוכה ואפורים לא בטלו.

תוס' (יח ע"א, ד"ה רב)

וי"ל דהא דאמר חנוכה ופורים לא בטלו ר"ל הדינין שלהם לעשותן י"ט ודלא להתענאה בהון אבל צדינים ללפניהם בטלו.

תוס' (יח ע"א, ד"ה רב)

עוד י"ל דכיון דימים שלפני הפורים נתבטלו מיו"ט דידהו שהיו רגילין לעשות בהן ונתבטלו יו"ט שלהם ה"נ יק לנו לומר שיבטלו משום טעם לפני הפורים.

ר"ן (נו ע"א בדפי הרי"ף)

ובקם הרב אלברלכוני ז"ל אמרו דאע"ג דמדינא בעלמא שמואל ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן אפ"ה כיון דקו"ל דבטלה מגלת תענית אלמא דעתן של חכמים להקל ולבטל ולפיכך אע"פ שלא בטלו חנוכה ופורים אין לנו להחמיר בהן ודי לנו לפסוק כשמואל שפסק להקל כרשב"ג דאמר לפנייהם ולאחרייהם מותר.

בעל המאור

[מגילה ד ע"א בדפי הרי"ף]

יש להשיב אתיא כההיא דאמר רב אשי גדליה בן אחיקם דברי קבלה הוא ודברי קבלה כדברי תורה דמו ואין צריכין חזוק ה"נ בני ארביסר דברי קבלה נינהו ומותרין לפנייהם שהוא יום י"ג.

המאירי

ויש מי שאומר שתענית זה תענית של שמחה הוא ואינו בכלל שאר התעניות ועל הדרך שאמרו שאף במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בפורים בנין של שמחה מיהא מותר כמו שיתבאר בראשון של מגלה.

המאירי

ויש מי שתירץ שתענית י"ג מעקר התקנה היה ולא היה כח ביד חכמים לסלקו כדכתיב קיימו על נפשם דברי הצומות וכו'.